

כמה הצעות לשינויי חקיקה, לשיפור התפקוד של מערכות הצדק בישראל

1. אימוץ מודל "התובע המיוחד" שקיים במדינות רבות ([כאן בארה"ב](#)), בהתאמות הנדרשות לשיטת המשפט שלנו. זאת, משום שהשיטה של "ועדת חקירה ממלכתית" אינה אפשרית, אם החקירה יכולה להגיע לנשיאת בית המשפט העליון, שהיא זו שממנה את החברים בוועדה, או "ועדת בדיקה משפטית", שזה בסמכות שר המשפטים, כשהשר דהיום הוא חלק מ"הקליקה".
2. שינוי שיטת בחירת תובעים בכירים (לתפקידים של ראשי הפרקליטות והיועמ"ש). כל התפקידים יהיו פתוחים לכל פרקליט מתאים בכישוריו, בין מהשירות הממשלתי ובין מחוצה לו. כך תיעלם "ההגמוניה המחשבתית" של "הקליקה", שכולם באים "מאותו פס ייצור", חברים וצומחים יחד - בקריירה שלהם, כל חייהם.
3. לקבוע "חובת צינור" בין התפקידים הבכירים בפרקליטות ולשכת היועמ"ש, לתפקידי שפיטה בכירים. אפשר לאמץ את מודל הצינור הצבאי \ משטרתי: 3 שנים, לפי חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה). לשנות את החוק בעניין [נציב קבילות שופטים ונציב קבילות פרקליטות](#), שהם יכולים לברר תלונה, בלי לשמוע את המתלונן, שיש בידו מסמכים או עדויות, בקשר לתלונה והם מסתפקים בתלונה ראשונית קצרה ובתגובת הנילון. זאת, ללא ברור עומק - מול ראיות ומסמכים. זה קרה וקורה כל הזמן, בפעם האחרונה המוכרת לציבור זה קרה בתלונה כנגד נשיאת בית המשפט העליון, בעקבות החשיפות של קלמן ליבסקינד (לי זה קורה כמעט כל הזמן). בשני החוקים כתוב "**רשאי לקבל... כל ידיעה או מסמך**". כלומר: אין לנציב שום חובה לקבל ולראות מסמכים, או כל חומר בהקשר של בדיקת התלונה. זה מצב בלתי סביר ולא מתקבל על הדעת, בעיקר בנושאים הכי קשים, כשהנילונים הם "ראשי הצמרת" וגם חברים בעבר או בהווה של הנציבים הללו.
5. לשנות את שיטת בחירת היועמ"שים **רק ב-3 גופים**, לא בכל שירות המדינה: א. נציבות שירות המדינה, ב. המשטרה ו-ג. מבקר המדינה. בגופים הללו יש לאמץ מודל די דומה לזה שיש בבחירת יועמ"ש הכנסת, אבל הרבה יותר נקי מהשפעות היועמ"ש לממשלה. זאת, כדי לשמור על העצמאות המלאה של שלושת הגופים הכי חשובים הללו במדינה, ושתהיה להם היכולת לייצג את הגוף בו הם נמצאים, ישירות בפני כל ערכאה שיפוטית, לרבות בג"ץ (בלי תלות ביועמ"ש ובפרקליטות).
6. לספק כלים מעשיים של סנקציות בידי [נציב קבילות פרקליטות](#), די בדומה לכלים שיש בידי [נציב קבילות שופטים](#). כמה סמכויות לדוגמה שמוצעות

- כאן: 1) יכולת להמליץ על השעה \ חקירה \ פיטורין בפני נציבות שירות המדינה. 2) יכולת מפורשת להמליץ על העמדה לדין משמעתי בפני בית הדין המשמעתי של עובדי המדינה. 3) יכולת נזיפה ומניעת קידום לתקופת זמן מוגדרת. 4) להחליט לגבי מתמחה לסיים את התמחות, להשעות אותו זמנית מההתמחות או לסלק אותו לחלוטין מההתמחות.
7. למנוע מצב שבו המשטרה מקבלת תלונה ואיננה מתחילה בחקירה, הגם שיש ראיות (בגלל שתחילת החקירה תלויה משום מה בפרקליטות וביועמ"ש). זה דורש עדכונים לסעיף 59 בחסד"פ ובסעיף 3 לפקודת המשטרה.
8. אפשר גם לאמץ את המודל שיש בסעיף 56ד בחוק ניירות הערך, לגבי חקירות שנעשות ברשות לניירות הערך, שעוד לפני שנפתח תיק, החוקר (כל חוקר ברשות) יכול לגשת לבית משפט להוציא צו מניעה, או צו מניעה זמני. מוצע שיקבע מרווח רחב של צווים שהמשטרה יכולה להוציא, עוד לפני שיש תיק של ממש (למשל: האזנות סתר, איכונים סלולריים, איסור פרסום, תפיסת ראיות ומוצגים, עצירת החלטות, הקפאת מהלכים כספיים, מניעת החלטות שנמצאות על הפרק בהקשר שנחקר וכיו"ב).
9. בהמשך לסעיף 7 הקודם, מוצע לקבוע שאם המשטרה החליטה שלא לפתוח בחקירה (מה שעוצר את "שעון ההתיישנות" של העבירה), מכל סיבה, עליה לנמק זאת ולהודיע למתלונן תוך 30 יום. יש לקבוע הליך של ערר, על אי פתיחה בחקירה. מציע מהלך של ערר שיכלול 2 דרגות: ערר בפני ראש אגף החקירות במשטרה, ואם זה לא עוזר, ערר לבית המשפט המחוזי לעניינים מנהליים.
10. להקים מוסד של "ועדת אתיקה" ללשכת היועמ"ש ולפרקליטות, בדומה ל"[ועדת האתיקה](#)" שיש למערכת המשפט. בוועדה הזו יעסקו בבעיות אתיקה של עולם החקירות הפליליות והאזרחיות (דוגמאות בולטות: מה שנעשה כלפי ניר חפץ ואור אלוביץ' - בנו של אלוביץ', הפעלת מדובבבים, חקירת אישה כנגד בעלה ועוד ועוד, מה שראינו בתיק 4000).
11. כמובן להפריד את 2 "הכובעים" שיש ליועמ"ש ולמנוע מצב שבו היועמ"ש יכול להיות גם מ"מ פרקליט מהמדינה.
12. להוסיף עוד 2 נציגי ציבור בוועדה למינוי שופטים (למשל מהאקדמיה). המינוי שלהם ייעשה ע"י ועדה מתאימה בכנסת.